Keskuskauppakamari

Talousvaliokunta

Lausunto

8.9.2025

U37/2025: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi annetun asetuksen (EU) 2021/1119 (eurooppalainen ilmastolaki) muuttamisesta

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua U-kirjelmästä, joka koskee komission esitystä EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitetta. **Keskuskauppakamari tukee komission esittämää 90 prosentin päästövähennystavoitetta vuodelle 2040.** EU-laajuisiin ilmastotavoitteisiin sitoutuminen lisää elinkeinoelämän toimintaympäristön ennakoitavuutta ja investointivarmuutta sekä tukee osaltaan myös Suomen ilmastotavoitteiden toteuttamista.

Keskuskauppakamari yhtyy valtionneuvoston kantaan, jonka mukaan pääpainon EU:n ilmastotoimissa on oltava **fossiilista polttoaineista irtautumisessa ja päästövähennyksissä**. On olennaisen tärkeää, että komission esityksessä korostetaan puhtaan siirtymän **teknologianeutraaliutta, kilpailukykyä, markkinaehtoisuutta ja kustannustehokkuutta.** Vaativan tavoitteen saavuttaminen edellyttää joustavuutta, laajaa keinovalikoimaa ja sitä, että Eurooppaan kannattaa investoida.

Kansainvälisten ilmastoneuvotteluiden kannalta 2040-ilmastotavoite ja siihen liittyvä EU:n vuotta 2035 koskeva ilmastositoumus (NDC) tarvitaan mahdollisimman pian, jotta EU:n on vahva neuvotteluasema YK:n marraskuussa pidettävän COP30-ilmastokokouksen alla. EU:n on vaikea vaatia esimerkiksi Kiinalta vahvempaa sitoumusta ilman omaa kantaa. Yritysten toimintaympäristölle, erityisesti suomalaisille puhtaiden teknologioiden viejille globaalin ilmastopolitiikan suunnan pitävyys on tärkeää.

Kansainväliset yksiköt ovat huolellisesti toteutettuna hyvä lisätoimi EU:n ilmastopolitiikkaan. Rajattu mahdollisuus tukea laadukkaita EU:n ulkopuolisia toimia toisi ilmastotavoitteiden saavuttamiseen kustannustehokkuutta ja joustavuutta, jos viimeisten päästövähennystonnien hinnat esimerkiksi liikennesektorilla nousisivat kohtuuttoman korkeiksi. Joustojen merkitys kasvaa 2030-luvulla, jolloin päästövähennystoimien valikoiman on ennakoitu kapenevan.

Kansainvälisten yksiköiden käyttö voi avata **vientimahdollisuuksia eurooppalaisille ja suomalaisille puhtaille teknologioille**. Suomen tulisi edistää EU-laajuista mekanismia, jossa koottaisiin jäsenmaiden kysyntää yksikölle ja hankittaisiin niitä EU-maiden ulkopuolelta edistämällä EU-lähtöistä puhdasta teknologiaa. Geopoliittisesti kansainvälisten yksiköiden käyttö voi tarjota yhteistyöalustan Euroopalle ja globaalin etelän maille samalla, kun Yhdysvallat vetäytyy ja Kiina vahvistuu.

Ilmastotavoitetta asetettaessa on huomioitava, että **EU on vuonna 2040 todennäköisesti nykyistä laajempi.** Komission on selvennettävä, miten EU:n laajeneminen vaikuttaa 90-prosentin tavoitteen vuoden 1990 lähtötason laskentaan ja tavoitteen saavuttamiseen. Aktiiviseen jäsenyysprosessiin osallistuvissa maissa (Ukraina, Moldova, Länsi-Balkanin maat) tehtävät ilmastotoimet tukevat suoraan 2040-tavoitteen toteutumisesta. Siksi Keskuskauppakamari esittää, että **jäsenehdokasmaissa tuotetut kansainväliset yksiköt voitaisiin lukea osaksi 2040-tavoitteen saavuttamista jo 2031 alkaen**. Näin esimerkiksi Ukrainan jälleenrakennus voisi olla osa EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Yhdymme valtioneuvoston kriittiseen kantaan siitä, että **yksiköitä ei tulisi käyttää osana EU:n päästökauppaa.** Kansainväliset yksiköiden tulisi olla ensisijaisesti jäsenmaiden työkalu ilmastotavoitteiden viimeisten päästötonnivähenemien saavuttamiseksi ja niiden liittäminen osaksi EU:n päästökauppaa olisi uhkatekijä EU-alueen puhtaille investoinneille ja päästökauppamekanismin tehokkuudelle. Päästökaupan rajaaminen kansainvälisten yksiköiden käytön ulkopuolelle tulisi tehdä suoraan lakitekstissä.

Keskuskauppakamari tukee valtioneuvoston kannan tavoin komission ehdotusta **hiilen poistojen sisällyttämisestä osaksi päästökauppaa.** Teknologisten nielujen mukaantulo toisi markkinaan ennustettavuutta ja likviditeettiä päästöoikeuksien vähentyessä 2030-luvulla. Suomelle poistojen sisällyttäminen avaa mahdollisuuden luoda kysyntää bioperäisille hiilen poistoille. On kuitenkin välttämätöntä, että bioperäisen hiilidioksidin talteenotto on **toimijoille vapaaehtoista, ei velvoittavaa.** Vaikuttamisen kannalta Suomen on muodostettava pian esitys tavasta, jolla bioperäisen hiilidioksidin talteenoton sisällyttäminen päästökauppaan tulisi toteuttaa.

Suomen kannalta on olennaista, että lakiesitys tunnistaa **nielujen epävarmuuden.** Nielujen mallintamiseen ja mittaamiseen liittyvän epävarmuuden lisäksi 2030-luvun edetessä myös ilmastonmuutoksen vaikutukset vahvistavat nieluihin liittyviä riskejä, kuten sään ääri-ilmiöitä sekä tuhoeläinten ja tautien leviämistä.

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että valtioneuvoston kannassa on nostettu esiin **kaikkien EU-maiden osallistuminen ilmastotoimiin.** Taakanjakosektorilla asetetut bkt-sidonnaiset jäsenmaakohtaiset päästövähennystavoitteet eivät sovellu toteutettavaksi yhtäaikaisesti vuonna 2027 alkavan polttoainejakelun päästökaupan (ETS2) kanssa. Eri maille asetetut toisistaan poikkeavat taakanjakosektorin päästövähennystavoitteet johtavat tilanteeseen, jossa päästökauppamekanismi vääristyy. Keskuskauppakamari esittää, että **maakohtaiset taakanjakosektorin päästövähennystavoitteet purettaisiin** viimeistään vuonna 2030 ja asetettaisiin kaikille jäsenmaille yhteinen päästövähennystavoite.

Esitämme harkittavaksi, että valtioneuvosto esittäisi komission esityksen artiklan 1 kohtaan j) lisättäväksi investointien ja innovoinnin lisäksi myös Suomelle tärkeän hiilikädenjälkikulman eli **puhtaiden teknologioiden viennin.**

Kunnioittavasti,

Teppo Säkkinen
johtava asiantuntija, elinkeino- ja ilmastopolitiikka